



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 106/23
13.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија: Зорице Ђаковић, председника већа, др Драгице Попеску и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиле АА, ..., са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Бојан Кошић, адвокат из Панчева, ул. Димитрија Туцовића 11, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Јелена Јоновска, адвокат из Панчева, ул. Жарка Зрењанина 186/1, ради повреде нужног дела, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву 4П 134/22 од 07.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 13.12.2023. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог ББ из ... и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву 4П 134/22 од 07.10.2022. године у ставу првом, трећем и четвртом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба туженог ББ из ... изјављена против пресуде Основног суда у Панчеву 4П 134/22 од 07.10.2022. године, у ставу другом изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован

Образложење

Ставом првим изреке побијане пресуде Основног суда у Панчеву 4П 134/22 од 07.10.2022. године, дозвољава се објективно преиначење тужбе од 08.02.2022. године. Ставим другим изреке побијане пресуде одбија се основни тужбени захтев тужиле АА из ..., којом је тражено да се утврди да је уговором о поклону између сада пок. ВВ, бивше из ... и овде туженог ББ из ..., ОПУ бр. 319-2015 од 07.05.2015. године, који је оверен и солемнизован код јавног бележника ..., повређен нужни наследни део тужиле на заоставштини сада пок. ВВ, бивше из ..., те да се исти уговор редуцира ради

намирења нужног наследног дела тужиле, утолико што се утврђује да тужилца има право сувласништва у 1/4 сувласничког дела на непокретностима и то на парцели топ бр...., њива 3. класе површине 3 ара и 92 м2, парцели топ бр. ..., земљиште под зградом – објектом у површини од 78 м2 и земљиште уз зграду објекат површине 2 ара и 96 м2, као и породичној стамбеној згради бр. ... потес ..., саграђеној на парцели топ бр. ..., уписаној у ЛН бр. ... КО ..., а која се у природи налази у ..., ул...., што је тужени дужан да призна као и да трпи да се тужилца упише са овим правом сусвојине у наведеним сувласничким деловима и то непосредним обраћањем РГЗ – СКН Панчево, као и да тужени тужилци накнади трошкове парничног поступка, све у року од 15 дана под претњом принудног извршења, као неоснован. Ставом трећим изреке побијане пресуде усваја се евентуални тужбени захтев тужиле, па се утврђује да је уговором о поклону између сада пок. ВВ, бив. Из ... и овде туженог, од 07.05.2015. године, који је оверен и солемнизован код јавног бележника ..., а чији је предмет парцела топ бр.... њива 3. класе у површини од 3 ара и 92 м2 и парцела топ бр. ..., земљиште под зградом, објектом у површини 78 м2 и земљиште уз зграду, објекат површине 2 ара и 96 м2, као и породична стамбена зграда бр. ..., потес ..., саграђена на парцели топ бр. ..., уписано у ЛН бр... КО ..., а која се у природи налази у ..., у ул. ..., повређен нужни наследни део тужиле, на заоставштини сада пок. ВВ, бивше из ..., па се обавезује тужени да на име противвредности нужног наследног дела тужиле исплати износ од 600.000,00 динара и са законском затезном каматом почев од 27.05.2022. године, до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке побијане пресуде обавезује се тужени да надокнади тужилци трошкове парничног поступка у укупном износу од 224.100,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде, под претњом принудног извршења.

Против ове пресуде благовремено жалбу је изјавио тужени побијајући је у целости из свих законских разлога прописаних чланом 373. ЗПП.

Тужилац је одговорио на жалбу туженог предлажући да иста буде одбијена, као неоснована.

Апелациони суд у Београду је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 386. ЗПП (“Сл. РС”, бр. 72/11, са свим изменама и допунама), нашавши да је жалба неоснована, а делимично недопуштена.

У спроведеном поступку нису причињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити је причињена повреда из тачке 12. ове законске одредбе на коју се указује жалбом тужене, будући да је одлука јасна и да изрека пресуде није контрадикторна са образложењем, па се пресуда може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању тужилца и тужени су рођени брат и сестра, тј. деца сада пок. ГГ, преминулог 2013. године и ВВ, рођене ..., преминуле 27.12.2018. године. Иза пок. ГГ, законски наследници су биле парничне странке и супруга ВВ, иза које су једини законски наследници тужилца и тужени. Имовина која је предмет спорног уговора о поклону од 07.05.2015. године, односи се на парцелу топ бр. ... њива 3. класе, у површини 3 ара 92 м2 и парцелу топ бр. ..., земљиште под зградом – објектом у

површини од 78 м² и земљиште уз зграду – објекат у површини од 2 ара 96 м², као и на породичу стамбену зграду број ..., потес "...", саграђену на кп.бр. ..., уписану у ЛН број ... КО..., у ... ул. ... Ову имовину је пок. ВВ стекла наследством и поклонила овде туженом, који се са супругом ту доселио, 2004. године (док су родитељи парничних странака су живели у ..., у стану у ул. ...). У наведеној кући у ... живела је претходно баба парничних странака, мајка пок. ВВ, до своје смрти 1991. године, након чега ту нико није живео све до 1998. године, када се тужиља доселила са породицом, али су се 1999. године, преселили за ..., па у спорној кући нико није боравио до доласка породице туженог. Кућа је иначе, старе градње, зидана од черпића, са ходником и три собе, а отац парничних странака, је током 1980-тих година, сазидао трпезарију, кухињу, купатило и оставу, који су затвореном верандом повезани са старом кућом. Тужени је живео са мајком у заједничком домаћинству до 2003. године, док се тужиља са 19 година удала и отишла од родитеља. Када се 2004. године тужени доселио у ..., окућница је била запуштена, а кућа безусловна за живот, влажних зидова, са кровом који прокишњава, без олука, са старом и неисправном електричном инсталацијом, оронилом столаријом и купатилом, са земљаним подовима у већини соба, без централног грејања, а у башти је било сметлиште. Тужени и његова супруга су заједничким средствима и радом, годинама улагали у кућу и окућницу, подижући кредите код банака, па су кућу реновирани, а башту рашчистили, те засадили воће. Сви радови у кући у ..., са окућницом, обављени су пре маја 2015. године, када је закључен спорни уговор о поклону, којим је пок. ВВ, туженом поклонила некретнине наведене у ставу другом изреке побијане пресуде. Према том уговору је поклонодавац истовремено са уписом права својине туженог, уписала право доживотног плодоуживања, а уговор је солемнизован од јавног бележника, 07.05.2015. године. У клаузули о потврђивању ове приватне исправе, стоји да је мотив овог уговора поклонодавчева жеља да учини поклон сину у знак захвалности за бригу и пажњу коју јој пружа, уз чињеницу да исти живи у кући која је предмет поклона и да је одржава. По наведеном основу тужени је уписан у РГЗ СКН Панчево, у ЛН бр. ... КО ... као власник са 1/1 делова на парцели бр. ..., њива 3. класе у површини од 3 ара и 92 м², као и на парцели бр. ..., земљиште под зградом, објектом у површини од 78 м² и земљиштем уз зграду, у површини од 2 ара и 96 м², као и на породичној стамбеној згради бр. ..., потес ..., саграђеној на парцели бр.... Односи између парничних странака погоршани су после смрти пок. ГГ, 2013. године, услед несугласица око измирења очевог дуга на име кредита и поделе имовине између парничних странака, које су прекинуле контакт. После очеве смрти тужени је све време бирнуо о мајци, помажући је и финансијски, због мале пензије којом је измиривала само рачуне, па јој је куповао и доносио храну, будући да је живела сама у стану у ... у ул. ... и да се отежано кретала због повреде у саобраћајној несрећи 1983. године, због које је отишла у инвалидску пензију, с тим да је годину дана пред смрт могла да се креће само уз помоћ штапа, а била је срчани болесник и доживела је инфаркт 2011. године. За то време тужиља се са мајком повремено виђала и није је финансијски помагала, нити је учествовала у трошковима одржавања куће са окућницом у ..., с тим да ни њу родитељи нису значајније помагали. Мајка странака је новембра 2018. године, поломила ногу и тужени ју је сместио у болницу у којој је и преминула 27.12.2018. године, а претходно је имала други инфаркт и откривен јој је карцином дојке. Тужиља није учествовала у трошковима мајчине сахране, већ тужени. После мајчине смрти покренут је оставински поступак пред јавним бележником, под бројем Упп 22-2019 када је тужиља сазнала за уговоре о поклону и о доживотном

издржавању, закључене између мајке и туженог, с тим да иза оца странака није вођен оставински поступак. Мајка странака је, осим спорних некретнина уписаних у ЛН ... КО ..., које су предмет уговора о поклону, била уписана као власник стана број ..., у ..., у улици ..., у ЛН ... КО ..., који је био предмет уговора о доживотном издржавању, а није имала друге имовине, нити пасивне заоставштина. Оставински поступак из ње је прекинут, јер је тужила упућена да покрене овај спор. Дворишна, породична стамбена зграда у ..., површине 78 м², са уличним делом чини јединствену грађевинску и функционалну целину, укупне површине 140 м², с тим што је улична зграда од ћерпича, непечене глине и блата, са двоводном кровном конструкцијом, а делом изнад дневног боравка и улаза, испред ајнфорта је једноводна дрвена кровна конструкција. Таванице су од дрвених греда обложене кара-таваном, а зграда се састоји из ајнфорта и стамбеног дела у коме су улаз, дневни боровак, комункацијски ходник и две собе, док је спољна столарија ПВЦ. Дворишни део зграде је зидан опеком у продужном малтеру, са једноводном дрвеном кровном конструкцијом. Фасада је малтерисана са термоизолацијом од стиropора. Зграда се састоји од кухиње, трпезарије, купатила и техничке просторије са котлом. У комплетном објекту, тј. у уличном и дворишном делу, разведена је водоводна, канализациона, електрична и инсталација централног радијаторског грејања, с тим да су водовод и електричне инсталације повезане на спољну мрежу, а канализација на септичку јаму у дворишту. Грејање је на пећ са чврстим горивом са разводом путем бакарних цеви, а радијатори су АЛ, панелни. У наставку дворишног дела објекта налази се надстрешница са стубовима од челичних кутијастих профила, покривена лексан плочама, док је у дну парцеле зидани помоћни објекат - гаража, са двоводном кровном конструкцијом од чамове грађе, покривен црепом, површине 28м². Изнад гараже је шупа од дрвене грађе, покривена једноводном кровном конструкцијом и салонит плочама. Иза дворишног објекта налази се шупа индентичне грађе, са три засебна дела. Шупе су са стране обложене бојеном чамовом даском. Од стране судског вештака за област грађевинарства евидентирани су изведени радови на адаптацији предметне породичне стамбене зграде и помоћних објектима, који је утврдио да новонабавна вредност изведених радова на предметној парцели број ... КО ..., на дан вештачења, 27.05.2022. године, износи 3.523.511,00 динара. Како је после тих радова непокретност била у експлоатацији, коефицијент амортизације утврђен према просечној годишњој стопи амортизације од 2,50%, за наведени период износи 26%, с обзиром да су радови изведени од 2005. до 2018. године, а вештачење је извршено 2022. године. По одбитку амортизације од 26%, грађевинска вредност изведених радова на адаптацији и реконструкцији стамбене зграде износи 2.607.398,00 динара. Како је након адаптације тржишна вредност грађевинских објеката 26.000 евра, а тржишна вредност грађевинског земљишта на предметној локацији 3.000 евра, укупна тржишна вредност спорних непокретности на кат.парцели ... и ...уписаних у ЛН број... КО ..., на дан вештачења, након адаптације износи 29.000 евра, односно 3.409.000,00 динара, а вредност 1/4 нужног дела 852.250,00 динара. Истовремено, пре адаптације тржишна вредност грађевинских објеката износила је 10.000 евра, уз тржишну вредност грађевинског земљишта на предметној локацији од 3.000 евра. Стога је укупна тржишна вредност спорних непокретности уписаних у ЛН број... КО ..., пре адаптације, на дан вештачења износила 13.000 евра, односно 1.528.000,00 динара, а вредност 1/4, као нужног дела, 382.000,00 динара, (динарска противвредност за 1 евро на дан вештачења, по средњем курсу НБС износи 117,536 динара), док је према процени вредности предметних непокретности од стране ПУ Сектора за

издвојене активности и контролу, Одсек за контролу малих локација Панчеву, а на основу парификата за предметну локацију, вредност предметне куће у ..., ул. ..., 806.200,98 динара, а градског грађевинског земљишта 479,900,00 динара, те је укупна тржишна вредност предметних непокретности 1.286.100,00 динара. Тужила је против туженог водила спор пред Основним судом у Панчеву, ради утврђења да је по основу наслеђа иза оца стекла право својине на 1/4 дела непокретности уписане у ЛН број ... КО ... - на двособном стану број ..., површине 47м², на првом спрату зграде број ... (број улаза ...), за колективно становање, изграђеној на парцели број ..., Пр+1, Сп +4, са одобрењем за употребу у улици ..., ..., са правом коришћења земљишта под зградом објектом површине 2 ара 53 м²,. Пресудом П бр. 1781/2020 од 16.03.2021. године делимично је усвојен тужбени захтев и утврђено да је по основу наслеђа иза пок. ГГ тужила стекла право својине на 1/6 описаног стана са правом коришћења земљишта под зградом на наведеној катастарској парцели, која пресуда је потврђена од стране Апелационог суда у Београду, одлуком Гж 3747/21 од 01.06.2022. године. Тужила у свом власништву нема друге имовине, закупац је и режије месечно плаћа око 150 евра, а не намерава да живи у предметној кући у ...

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је донео побијану пресуду применом одредби члана 39 став 1, Закона о наслеђивању (ЗОН), чл. 40, 42, 43 ст. 2 и 3 истог закона, те члана 48 ст. 1, 2, 3 и 4 и члана 51. ЗОН, нашавши да је основни тужбени захтев неоснован, а да је евентуални тужбени захтев основан у целисти, крећући се у границама уређеног тужбеног захтева из поднеска од 08.02.2022. године, у вези са којим је дозволио објективно преиначење тужбе у смислу одредбе члана 199. ЗПП, ради целисходности, због коначног решења односа међу странкама. Нашавши да је спорним уговором о поклону који је закључен између мајке странака, као поклонодавца и туженог као поклонопримца, повређен нужни наследни део тужиле на предметној кући у ..., усвојио је евентуални тужбени захтев за исплату новчане противвредности нужног дела (облигационо право), док је одбио основни тужбени захтев којим тужила тражи утврђење права сувласништва на 1/4 сувласничког дела на предметним непокретностима, као неоснован.

Овај суд налази да је побијана пресуда правилна и на закону заснована будући да су парничне странке деца пок. ВВ, поклонодавца, која је преминула 2018. године, која је туженом поклонила предметну кућу са окућницом, са којим је истовремено, закључила и уговор о доживотном издржавању, којим му је оставила, као накнаду за издржавање, поменути стан у ..., али је правноснажном пресудом утврђено да је тужила по основу наслеђа иза пок. оца ГГ, стекла право својине на 1/6 дела те непокретности уписане у ЛН број ... КО ... Спорним уговором о поклону пок. ВВ је поклонила овде туженом своје некретнине и то: парцелу топ бр. ... њива треће класе површине 3 ара 92 м² и парцелу топ број ... земљиште под зградом и објектом површине 78 м² и земљиште уз зграду објекат површине 2 ара 96 м² као и породичну стамбену зграду број ... потес "...", подигнуту на парцели топ број ... све уписано у ЛН бр... КО ... у улици ..., а истовремено са поклоном уписано је и право њеног доживотног плодоуживања на поклоњеним непокретностима. У клаузули о потврђивању приватне исправе јавног бележника ... из ..., између осталог, констатовано је да су странке сагласно изјавиле да је поклонопримац син поклонодавца и да је мотив тог уговора жеља да му мајка учини поклон у знак захвалности за бригу и пажњу коју јој пружа,

као и чињеница да исти живи у кући која је предмет поклона и да је одржава. Током поступка је утврђено да мајка парничних странака, сем наведених непокретности у ... и стана у ..., није имала друге имовине, али ни пасиве.

Одредбом члана 40. ЗОН, прописано је да нужним наследницима припада део заоставштине којим оставилац није могао располагати и који се назива нужним делом, с тим да је нужни део потомака, усвојеника и његових потомака и оставиочевог брачног друга, половина, а осталих нужних наследника трећина дела који би сваком од њих припао по законском реду наслеђивања. Сходно одредби члана 42. истог закона, нужни део је повређен ако је вредност оставиочевих завештајних располагања и поклона учињених нужном наследнику или лицу уместо кога овај долази на наслеђе, мања од вредности наследниковог нужног дела. Одредбом члана 43. ЗОН прописано је да нужном наследнику припада новчана противвредност нужног дела (облигационо право), док према ставу 2. истог члана, на захтев нужног наследника суд може одлучити да овом припадне одређени део ствари и права који чине заоставштину (стварно право), с тим да према ставу 3. истог члана, одредбе претходних ставова важе само ако оставилац у завештању не одреди природу нужног дела. Сходно одредби члана 48. став 1. ЗОН најпре се пописује и процењује целокупна имовина коју је оставилац имао у тренутку смрти, заједно са свим његовим завештајним располагањима, свим његовим потраживањима, па и оним према неком од наследника, изузев очигледно ненаплативим. Према ставу 2. истог члана, од тако утврђене вредности одбија се износ оставиочевих дугова и трошкова пописа и процене заоставштине и уобичајених трошкова његове сахране, па се према ставу 3. истог члана, тако добијеном остатку додаје вредност свих поклона које је оставилац, ма на који начин, учинио неком од законских наследника, независно од тога ком наследном реду припадају и да ли могу и хоће да наследе, као и вредност поклона за које је оставилац наредио да се наследнику не урачунавају у наследни део. Према ставу 4. истог члана, свему томе додаје се и вредност поклона које је оставилац учинио у последњој години свог живота онима који нису законски наследници. Према одредби члана 51. ЗОН, при процењивању поклона цени се вредност поклоњене ствари у тренутку утврђивања вредности заоставштине, према стању у време када је поклоњена.

Имајући у виду да је предметна кућа са окућницом у ... била посебна имовина мајке парничних странака, које непокретности је стекла наследством и постала носилац права својине са уделом 1/1, те којом имовином је располагала тако што ју је поклонила овде туженом, повређен је нужни део тужиље, сходно члану 42.ЗОН, као свом законском наследнику у смислу одредбе члана 8. став 1. ЗОН, тужиљи у смислу одредбе члана 40. став 2. истог закона, припада половина дела који би јој припао по законском реду наслеђивања (1/2 мајчине имовине), а што износи 1/4 дела предметних непокретности, будући да тужиља, као потомак, спада у круг нужних наследника оставиље, у смислу одредбе члана 39. став 1. ЗОН. Тужиљи припада новчана противвредност нужног дела, као облигационо право, па је првостепени суд усвојио евентуални облигационо-правни захтев тужиље, насупротив основном стварно-правном захтеву тужиље, који је одбијен, као неоснован, имајући у виду, пре свега, да је тужиља изјавила да не намерава да живи у ... и да према ставу 2. истог члана, није, као нужни наследник, захтевала да јој припадне одређени део ствари и права који чине заоставштину (стварно право), све будући да оставиља није оставила завештање којим

би одредила природу нужног дела.

Тужила је истакла стварноправни захтев, али није доказала разлоге за евентуално усвајање истог - насупрот претпоставци да јој, као нужном наследнику, припада новчана противвредност нужног дела, као облигационо право, у смислу члана 43. став 1. ЗОН, пошто је нужни део наследно право, које не би требало изједначавати са стварним правом, иако је оно најзначајнији предмет наслеђивања, пошто се наслеђују и друга права. Стога је правилна побијана одлука у ставу другом изреке којом је одбијен, као неоснован, основни стварно правни захтев тужиле, с тим да је овакву одлуку првостепени суд правилно донео, пошто тужила није приложила ниједан доказ који оправдава преображај облигационе природе нужног дела, у стварно правну, а на је њој био терет доказивања ове чињенице у смислу члана 231. ЗПП.

Истовремено, правилна је побијана одлука и у ставу трећем изреке, којом је усвојен евентуални, облигационо правни захтев, који представља противвредност износа од 1/4 вредности спорних непокретности, сходно прецизираном тужбеном захтеву, у вези са објективним преиначењем тужбе од 08.02.2022. године, којим је тужила тражила исплату износа од 600.000,00 динара, иако је утврђена већа вредност нужног дела у време закључења уговора о поклону, 2015. године. Наиме, тужила је по окончаном поступку пред Основним судом у Панчеву П бр. 1781/2020 од 16.03.2021. године, по основу наслеђа иза оца, пок. ГГ, стекла право сувојине на 1/6 дела непокретности двособног стана у улици ... у ..., који је био предмет уговора о доживотном издржавању између туженог и мајке странака, док је у овом спору поставила и тужбени захтев за утврђење повређеног права на нужни део иза мајке, као новчану противвредност нужног дела у висини од 1/4 дела предметних непокретности, а која противвредност у конкретном случају има карактер накнаде.

Првостепени суд је налазећи да је воља парничних странака била да закључе добротине, а не двострано обавезни, теретни уговор где би спорна имовина била уговорена накнада за опредељену обавезу доживотног издржавања мајке од стране туженог, нашао да је у питању уговор о поклону, као добротино располагање поклонодавца, пок. ВВ према сину, с тим да је закључен уговор о поклону, са теретом у корист поклонодавца, који се огледа у праву доживотног плодуживања на кући, али што не значи да не постоји намера даривања од стране поклонодавца, јер тај терет не представља накнаду за примљени поклон, и знатно је мање вредности. Осим тога, пок. ВВ и тужени су истог дана када је закључен уговор о поклону закључили и уговор о доживотном издржавању, те је уговорена, као накнада даваоцу, овде туженом, својина на стану у... (који је примаоцу издржавања додељен на коришћење од стране послодавца и који је откупљен 1993. године), па су неосновани наводи туженог да је у конкретном случају уговор о поклону имовине у ..., такође теретни уговор *sui generis*.

Како је првостепени суд утврдио повреду нужног наследног дела тужиле у односу на целокупну заоставштину иза мајке странака, све у складу са чл. 42, 48. и 51. ЗОН, будући да мајка није имала друге имовине, првостепени суд је на основу налаза вештака утврдио вредност поклона, како пре адаптације, тако и после адаптације, све са обрачунатом амортизацијом радова за период од када су исти изведени, па до дана вештачења. Тако је утврђено да тржишна вредност предметних непокретности са

стањем после адаптације на дан вештачења, 27.05.2022. године, износи 29.000 евра, односно 3.409.000,00 динара, а иста обухвата тржишну вредност грађевинског земљишта од 3.000 евра, односно 353.000,00 динара, као и објекта од 26.000 евра, односно 3.056.000,00 динара, с тим 1/4 ове вредности износи 852.250,00 динара, што би тужени иначе, био у обавези да тужиљи исплати, као нужном наследнику. Међутим, првостепени суд се кретао у границама постављеног евентуалног тужбеног захтева, па је обавезао туженог да тужиљи исплати износ од 600.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом, почев од 27.05.2022. године, па до коначне исплате, с тим да је новчану противвредност нужног дела тужиље утврдио према варијанти обрачуна тржишне вредности непокретности након адаптације, све у смислу одредбе члана 51. Закона о наслеђивању, јер се при процењивању поклона цени вредност поклоњене ствари у тренутку утврђивања вредности заоставштине, али према стању у време када је поклоњена, с тим да је током поступка утврђено да су тужени и његова супруга све радове у циљу реновирања предметне непокретности вршили пре закљученог уговора о поклону од 07.05.2015. године, те да је на дан закључења тог уговора, изгледала као и у време вештачења.

Овај суд налази да је побијана одлука правилна и на закону заснована, супротно наводима жалбе туженог да је суд требало да определи вредност њеног нужног дела у износу који одговара четвртини износа тржишне вредности спорне непокретности, са стањем пре адаптације, која у целости износи 1.528.000,00 динара, а четвртина је 382.000,00 динара, пошто је тужени са супругом изводио све наведене грађевинске радове, а што тужиља не спори, као ни износе утврђене вештачењем. Истовремено наводи и да је требало да се од тржишне вредности спорне непокретности на дан вештачења, одузме стварна вредност изведених грађевинских радова, уз урачунавање амортизације, а што би у конкретном случају износило $3.409.000,00 - 2.607.398,00 = 801.602,00$ динара, од чега 1/4 износи 200.400,50 динара, који износ би тужени био спреман да тужиљи исплати на име повреде њеног нужног дела, уз обавезу да свака страна сноси своје трошкове. Сматра и да је суд морао да узме у обзир вредност радова изведених након закључења уговора о поклону на спаваћој соби и на постављању крова са дворишне стране, која вредност се не види тачно из налаза и мишљења вештака, који би требало да налаз прецизира или да се усмено, пред судом, изјасни колико вреде ти радови и да се за толико умањи облигационо-правни захтев тужиље. Међутим, имајући у виду да тужени није приговорио налазу вештака, нити је изјавио компензациони приговор, а ни противтужбом није тражио издвајање свог удела на предметној кући по основу изведених радова којима је увећана вредност посебне имовине његове мајке у време закључења уговора о поклону, овај суд налази да је првостепени суд правилно одлучио, иако тужиља није спорила вредност непокретности пре и после изведених радова од стране туженог, као ни висину амортизације истих од момента извођења, до вештачења, а што је вештак грађевинске струке јасно определио.

Овај суд је имао у виду наводе жалбе туженог да је у време поклона, кућс у ... вредела више, због његовог улагања, те да би тужиља највише могла да тражи и добије износ четвртине вредности те непокретности пре адаптације која износи 382.000,00 динара, према налазу вештака, а не 600.000,00 динара, колико тужиља тужбом тражи и на исплату ког износа је тужени обавезан побијаном пресудом. Међутим, како тужени није тражио издвајање свог удела по основу улагања у кућу и окућницу, нити је истакао

компензациони приговор, тужили је правилно досуђен наведени износ, који је нижи од 1/4 вредности непокретности у време извршења поклона, с тим да иако је мајка странака имала право доживотног плодоуживања на поклоњеним непокретностима у Долову, неспорно је да је тужени у исте улагао, да би ту могао да станује са породицом, те иако је поред тога, сносио и трошкове сахране и подизања споменика мајци, о којој се искључиво и бринуо, а што је и био предмет његове обавезе по уговору о доживотном издржавању, та обавеза не може да умањи вредност спорног поклона и не утиче висину противвредности нужног дела тужиле, нити на њено право да тражи исплату нужног дела, будући да је мајка странака располагала свом својом преосталом имовином у корист туженог, док је стан у ... био предмет накнаде по њиховом уговору о доживотном издржавању.

Истовремено, првостепени суд је одбио као неосноване, наводе тужене у погледу недостојности тужиле за наслеђивање, пошто оставиља није у форми предвиђеној за пуноважно завештање, искључила тужилу, као нужног наследника, на несумњив начин уколико је сматрала да су испуњени законски услови за искључење, под условом да је разлог искључења постојао у тренутку оставиљине смрти, па основано сматра да нема места ограничењу права тужиле на нужни део. Наиме, у смислу одредбе члана 4. ЗОН, не може наследити на основу закона или завештања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је): 1) онај ко је умишљајно усмртио оставиоца или је то покушао; 2) онај ко је принудом, претњом или преваром навео оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу или га је у томе спречио; 3) онај ко је у намери спречавања оставиоцеве последње воље уништио или сакрио његово завештање или га је фалсификовао и 4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања оставиоца или му је ускратио нужну помоћ, с тим да суд на недостојност пази по службеној дужности. Стога за овај спор, будући да нема недостојности тужиле, нису од значаја евентуално поремећени односи између ње и мајке странака, која је три године пред своју смрт, у корист туженог, располагала целокупном имовином, с тим да није доказано да се тужилца теже огрешила о законску обавезу издржавања пок. мајке коју је повремено посећивала, нити да јој је ускратила нужну помоћ, јер је мајка била обезбеђена уговором о доживотном издржавању са туженим, који је по том основу добио, као накнаду, стан у ..., а истовремено је живео са породицом у мајчиној кући у ..., као у њеној посебној имовини стеченој из наследства, све док му исту није поклонила 2015. године, што указује на посебно поверење и близак однос оставиље са сином такође, али не представља разлог за недостојност тужиле. Истовремено, не стоји ни разлози да тужилца буде искључена из наследства, јер није доказано да су испуњени законски услови за искључење, према члану 61. ЗОН којим је прописано да завешталац може искључити из наслеђа нужног наследника који се повредом неке законске или моралне обавезе, теже огрешио о њега (ако се увредљиво или грубо односио према завештаоцу, ако је умишљајно учинио кривично дело према завештаоцу, његовом детету, усвојенику, брачном другу или родитељу, ако се одао нераду и непоштеном животу), с тим да искључење може бити потпуно или делимично. Такође, сходно одредби члана 62. ЗОН искључење мора бити учињено у облику потребном за завештање и изражено на несумњив начин, с тим да је пожељно навести и узрок искључења, који иначе, мора постојати у време смрти оставиоца. Доказивање основаности искључења терети онога ко се на искључење позива, а према одредби члана 63. ЗОН искључени губи наслеђе у мери у којој је искључен, што овде није

случај.

Неосновани су наводи жалбе да је требало да тужиља другом парничном поступку тражи утврђење састава заоставштине пок. мајке странака, те да у случају спора око тога, поведе парнични поступак, јер је у овом поступку утврђено да, осим наведене непокретности у ... и спорних непокретности у ..., пок. ВВ није имала друге имовине, али ни дугова, односно пасиве. Стога није било потребно повести парницу ради утврђивања имовине (права и обавеза) које улазе у састав њене заоставштине, те је првостепени суд правилно одлучио када је одбио основни, а усвојио евентуални тужбени захтев, као облигационо-правни захтев тужиље, и обавезао туженог да јој исплати тражени износ, без обзира што је извео бројне грађевинске радове који су променили бит спорне непокретности, и плаћао трошкове одржавања исте, као и рачуне и порез на имовину, пошто је те непокретности користио са својом породицом, па је логично да је сносио ове трошкове и не може се сматрати да је на тај начин исплатио купопродајну цену, тј. измирио вредност куће која је 2004. године, када се у њу доселио са породицом била у готово рушевном стању, а окућница запуштена, због чега, по схватању туженог, природа спорног уговора о поклону није добročина, с тим да је супротно утврђено у поступку.

Стога су неосновани наводи жалбе да је спорни уговор заправо, двострано обавезни теретни правни посао којим је пок. ВВ поклонила право својине на спорним непокретностима туженом, у знак захвалности за бригу и пажњу коју јој пружа. Међутим, код чињенице да су закључили и уговор о доживотном издржавању којим је стан у ... опредељен као као накнада туженом за учињено издржавање мајке, неосновани су наводи жалбе да спорни уговор нема добročини карактер, јер је постојала намера мајке да дарује туженог, иако је задржала право доживотног плодоуживања на предметној непокретности. Осим тога, терет плодоуживања не умањује вредност поклоњене имовине, нити се у клаузулама спорног уговора о поклону крије евентуална обавеза издржавања мајке странака, од стране туженог, која је стипулирана уговором о доживотном издржавању од 07.05.2015. године, солемнизованом од стране јавног бележника, којим се обавезује тужени, давалац издржавања, да мајци, као примаоцу, пружи издржавање тиме што ће јој обезбеђивати храну, обућу, одећу, огрев и остале потребе уобичајене за особу њених година и то у њеном стану у..., у улици ..., као и лекарску помоћ и сахранити је у складу са православним обичајима, за шта она њему, као накнаду за уложени рад и средства за издржавање, даном своје смрти оставља у својину наведени стан у ...

Овај суд је нашао да су неосновани и наводи жалбе туженог, писане истог дана, 21.11.2022. године, као и жалба његовог пуномоћника, те да су без утицаја на другачију одлуку суда, пошто тужени у својој жалби износи наводе за које овај суд налази да су неосновани, попут тога да је изрека побијане одлуке контрадикторна, што не стоји, јер је првостепени суд јасно одлучио о основном и о евентуалном тужбеном захтеву. Такође, не стоје разлози жалбе којима се оспорава преиначење тужбе, као и наводи у правцу алтернативног тужбеног захтева, за које овај суд налази да су без утицаја на другачију одлуку суда, јер се ради о основном и евентуалном тужбеном захтеву. Неосновани су и наводи жалбе туженог да је претходно требало утврдити ништавост уговор о поклону да би се тужиљи признало право на нужни део, као и да тужиља не

може стећи имовину веће вредности од оне која јој припада, због улагања туженог, као савесног стицаоца, имајући у виду да је утврђење права тужиље на нужни део извршено у складу са одредбама чл. 42, 43, 44, 48. став 3, 50, 51, 58. став 2. ЗОН, у вези са чланом 60. став 1. истог закона, а да тужени није тражио издвајање свог удела по основу наведених улагања, јер није истакао компензациони приговор, нити је поднео противтужбу, па су и ови наводи жалбе без утицаја на другачију одлуку суда.

Правилна је одлука првостепеног суда о трошковима парничног поступка, која је донета сходно успеху странака у спору на основу одредбе чл. 150, 153 став 1. ЗПП, те чл. 154 и 163 ст. 1, 2, 3. и 4. ЗПП, а чија висина је одмерена према важећој АТ и ТТ, па је одлука потврђена на основу члана 401. тачка 1. ЗПП.

Са свега изложеног одлучено је као у ставу првом изреке ове ове пресуде, на основу члана 390. ЗПП, у односу на став први, трећи и четврти изреке побијане пресуде.

Одлука о накнади трошкова другостепеног поступка одбијена је као неоснована, на основу одредбе члана 165. став 1. ЗПП, имајући у виду да није успео у поступку по жалби.

Одбачена је као недопуштена жалба туженог у односу на став други изреке побијане пресуде, све на основу члана 387. став 1. тачка 1. ЗПП, у вези са чланом 378. став 3. ЗПП, будући да у том делу тужени нема правног интереса за изјављивање жалбе.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић